

Тамара Скрипник, Любов Гастиницкова
м.Київ, Україна

Лінгвостилістичний аналіз вірша Р. Бернса «A red, red rose»

Abstract. *The article presents the poetics of linguistic and stylistic types of analysis of R. Burns' poem "A red, red rose", presents specific objects for linguistic analysis. In the process of the analysis, examples of the syneresis of some outdated vocabulary, the images of lyrical heroes and love in the poetic interpretation of the semantics of the outdated lexemes "Luve" and "luve" and the mythologems of Time and Space were considered. The analysis of the composition of the plot revealed the dominant words and images of the work, clarified the main idea of the theory. The article pays special attention to the lexical and semantic richness of the dominants "Luve" and "luve", their significance for depicting the images of the lyrical heroes and defining the main idea of the poem.*

Key words: *word semantics, grammatical connection, poetic image of beauty, dominant words, composition circle.*

Літературознавчі, стилістичні та лінгвістичні дослідження поетичного тексту є фундаментом аналізу художнього твору. У процесі лінгвістичного аналізу розглядаються специфічні значення слова в контексті твору, в його взаємодії з іншими словами, з ідейною основою твору, досліджуються індивідуальні металінгвістичні засоби, як конкретні приклади авторського вживання лінгвостилістичних синтагм і морфем слова.

Також є конкретний перелік об'єктів лінгвістичного дослідження: застарілі слова і оказіональні перифрази, діалектні слова; незрозумілі факти поетичної символіки; незвичайні для сучасного читача форми слова; ключові слова досліджуваного тексту прямого чи непрямого значення; індивідуально-авторські словосполучення.

До зазначених об'єктів вважаємо за потрібне додати інші аспекти розгляду лінгвістичного матеріалу: онімізацію поетичної символіки, у представленому тексті – написання одного і того ж слова з великої та малої літери.

У процесі лінгвістичного аналізу втрачається (чи відсувається на другий план) емоційне й естетичне сприймання тексту, перед дослідником постає спеціальний лінгвістичний об'єкт, тобто система лексичних одиниць, що функціонують у певному зв'язку. Вилучення кожної такої одиниці зі структури тексту, розгляд окремо її значення, її взаємодії з іншими одиницями текстової інформації дозволяє досягнути глибинний, із першого погляду не усвідомлений сенс художнього твору. Вміння знаходити смислові центри тексту (об'єкти для розгляду) є непротиставленим завданням. Саме в цьому вмінні й виявляється рівень літературознавчих і лінгвістичних знань дослідника, читацька компетентність.

Поетика лінгвістичного аналізу (лат. – *lingua* – мова). У вірші «A red, red rose» Р. Бернса розглядаємо застарілі й поетичні лексико-семантичні форми, усталені вислови і діалектні (шотландські) слова, їх скорочення як особливості розмовного стилю. У тексті наявні скорочення слів – прийом синерези. Синереза – злиття двох коротких складів в один довгий – опускається голосний звук відповідно до вимог ритму та метроструктури тексту [1, с. 638].

Прийом синерези у творі: *that's = that is, play'd = played, till'a = till all, wi' = with, o'life = of life, tho' = though*.

Важливою для аналізу є синтагма «Luve's» (у сучасній мові *Love is*). Написання словосполучення в ужитій Р. Бернсом формі було поширене до XVIII ст. У сучасній англійській мові така форма вважається застарілою, але вона функціонує в шотландському діалекті. Онімизація слова *Luve* від *love*, відповідно з великої і малої літери, розглянута нижче.

Наступний момент лінгвістичного аналізу – робота над застарілими поетичними висловами та їх еквівалентами у сучасній мові: *thou – tu, thee – tebe. As fair art thou – As fair thou art [at]* – застаріле, 2 особа однини теперішнього часу дієслова *to be*.

Розмаїття прикладів скорочення слів представляє закони створення поетичного рядка в силабо-тонічній системі віршування, поетична метрика якої обумовлена конкретним чергуванням і кількістю наголошених і ненаголошених складів. Прийом скорочення слова теж є характерним для розмовного стилю.

Привертає увагу перший рядок вірша «O my Luve's like a red, red rose...», в якому представлено мовленнєвий зворот для порівняння краси ліричної героїні із «червоною, червоною трояндою». В англійській мові вислів «look like» уживається з метою порівняння одного предмета з іншим, виявлення спільних рис предметів. Та найчастіше він уживається у вигляді компліменту: «You look like “a red, red rose”». Граматична зв'язка «look like», що вказує на зовнішню подібність одного предмета з іншим, важко запам'ятовується, тому що в усному мовленні один з його елементів нерідко втрачається. На фоні неповного знання іноземної мови у студентів спостерігається смислова глухота, граматична афазія. Втрата в усному мовленні одного з елементів усталеного вислову, тобто граматична афазія, відбувається, по-перше, тому, що вони не завжди достеменно розуміють значення кожного елемента граматичної зв'язки, по-друге, у синтагмі діє ефект суголосності слів «look like» – алітерація звуку [l].

За словником В. К. Мюллера (відредаговане видання 2000 р.), аналіз лексичного гнізда показав, що лексема «like» передає значення слів, які належать до 4-х частин мови – слово може уживатися у формі прикметника, прислівника, дієслова, іменника, може бути жаргонізмом. Слово «look» може уживатися у граматичних формах: 1) іменника – 2 лексичних значення; 2) дієслова – 4 лексичних гнізда з фіксацією декількох ідіоматичних словосполучень.

До тексту вірша подається словник діалектних і поетичних словосполучень.

1. *O my Luve's* = *0 my Love is*; 2. *melodie* = *melody*; 3. *play'd* = *played*; 4. *As fair art thou* = *As fair thou art (art [at] – застаріле, 2 особа однини теперішнього часу дієслова to be; thou – заст. поет. ти)*; 5. *bonnie* (= *bonny*) *lass* – *гарна дівчина*; 6. *thee still* (*thee* – *заст. поет. тебе*; *still* – *до цих пір*); 7. *Till a' (= all) the seas gang dry* – *поки не висохнуть усі моря*; 8. *wi' = with*; 9. *While the sands o'life (= of life) shall run* – *поки буде текти життя*; 10. *a while* – *поки (на час)*; 11. *Tho' = Though*.

Образ ліричної героїні. Візуалізація тексту фокусує увагу на написанні слів «Luve» та «luve» як прийом онімізації апелювативної лексики. Слово «Luve» означає образ ліричної героїні й пишеться з великої літери, «luve» символізує почуття героя і пишеться з малої літери. Прийом онімізації розкриває семантичне багатство слова і створює образ вищості краси героїні над коханням ліричного героя.

Образ ліричної героїні:

O my Luve's like a red, red rose...

O my Luve's like the melodie...

And fare thee weel, my only Luve!

And I will come againe, my Luve...

Образ кохання ліричного героя :

So deep in luve am I...

And I will luve thee still, my dear...

Розглянутий у процесі лінгвістичного аналізу матеріал твору має двопланову смислову структуру. По-перше, він змальовує образ героїні та почуття ліричного героя до неї. По-друге, створює образ ліричного героя як людини чутливої, емоційної, з тонкою душею, яка відгукується на зовнішню красу коханої, про її інші чесноти у творі не йдеться.

Стилістичний аналіз. Сприйняття і розуміння двопланової семантики одного слова, його конкретно-предметного значення та авторського смислового наповнення дає можливість зрозуміти багатоярусну естетику образу-домінанти. Дійсно, образ ліричної героїні – «Luve» – багатовимірний. Спочатку її образ порівнюється з конкретним реальним предметом: автор дає візуальне сприйняття його – «a red, red rose» – це зримий, наочний образ, тобто імпресивне сприйняття. Але вже наприкінці першого чотиривірша образ героїні розкривається в аудіальній (звуковій) площині, описується його експресивне сприйняття: «*A melodie, that's sweetly play'd in tune*». Далі поет називає її прекрасною – «*faig*» – і звертається до неї у розмовному стилі «*my bonnie lass*». Такий вислів, на відміну від поширеного аристократичного звертання «*my dear lady*», засвідчив її соціальне походження.

Слово «luve» має у вірші ще одне семантичне значення – це почуття ліричного героя. Воно сильне («*So deep in luve am I*») і незнищенне як у часі («*while the sands o'life shall run*»), так і у просторі («*till a'the seas gang dry, my dear, and the rocks melt we' the sun*», «*tho it were ten thousand mile*»).

Міфологеми Часу і Простору. «Силу кохання ліричного героя ми сприймаємо через образи Часу і Простору, нездоланим силам яких це кохання непідвладне («*and I will come againe...*»).

Царина Простору означена через конкретні реалії: гори, моря і десять тисяч миль. Час у вірші подається в поетичних образах і порівняннях, через реалії Простору, а саме: кохання героя існуватиме доти, допоки «тектиме пісок життя», допоки «гори не розтануть під сонцем», допоки «не висохнуть усі моря» Отже, Час кохання вимірюється не тривалістю людського життя, він має якісь неосяжні темпоральні характеристики. Також Час подається не у своїй звичайній лінійній послідовності, він набуває дуже примхливих конфігурацій: «знов стрибок у червень», «знов повернусь», Час, що його буде витрачено на «десять тисяч миль» подорожі тощо» [2, с. 53].

Композиційне коло сюжету. Аналіз композиції поетичного твору є одним із шляхів інтерпретації тексту і виявлення його домінантних смислових одиниць. Композиційне розташування слів «Luve» і «luve» підпорядковане основній ідеї твору: вірш починається зі слова «Luve», зі звертання – «O my Luve...» – і фактично завершує його, адже в передостанньому рядку ліричний герой ще раз звертається до героїні: «my Luve». Отже, «Luve» наочно сприймається як початок і закінчення вірша, як альфа й омега твору. Про своє кохання герой розповідає у 2 та 3 чотиривіршах. Отже, якщо говорити про композицію як закон будови художнього тексту, як про один із засобів інтерпретації та передання головної ідеї, то вірш має форму композиційного кола: з чого почалося (з образу ліричної героїні), тим і завершилося.

Отже, слово “Luve” є домінантною лексемою тексту, є ключовим образом твору. За законами композиції, у назві твору представлена його ідея – сприйняття поетом образу ліричної героїні через її красу – «a red, red rose». Можливо, що колір троянди, яка має символіку в англійській літературі та історії, відіграв важливу роль у формуванні образу ліричної героїні у підсвідомості автора та у відтворенні його у вірші. Здобутий матеріал є основою для розуміння головної ідеї твору, зазначеної автором. Розкрита контекстуальна семантика **слова «Luve»** і краса ліричної героїні « **a red, red rose** » мають вирішальне значення для змалювання ідеї вишості краси ліричної героїні над почуттям героя, означеної словом «**luve**». Творчість Р. Бернса має багатий матеріал для лінгвостилістичних досліджень, а також і для визначення зв’язків з українською літературою.

Література:

1. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром’як, Ю.І.Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 1997. 752с.
2. Скрипник, Тамара. Аналіз англомовної поезії у процесі вивчення дисципліни “Світова література”: метод. посіб. К. : вид-во Європейського університету, 2011. 160 с.
3. Burns R. A red, red rose. Di Gianni R. Literature Reading Fiction: Poetry. Drama and the Essay / R.Di Gianni. 4-th ed. Boston: Mc Graw-Hill Inc, 1998. P.703.